

ся до відповідних сільських, селищних, міських голів сусідніх територіальних громад з пропозицією розпочати процедуру об'єднання територіальних громад згідно із затвердженим Кабінетом Міністрів України перспективним планом формування громад відповідного регіону, які розробляються місцевими органами виконавчої влади.

Також не відповідають Конституції України положення даного проекту Закону, відповідно до яких в одну територіальну громаду можуть об'єднуватись, у тому числі, територіальні громади міст, оскільки ст. 140 Конституції України передбачає лише один спосіб об'єднання територіальних громад – добровільне об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл. Таким чином, розробка процедури об'єднання територіальних громад міст стане можливим лише після внесення відповідних змін до Конституції України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Законопроекти містять й інші недоліки: відбувається отождоення категорій «територіальна громада» та «адміністративно-територіальна одиниця», суперечливим є положення щодо ініціювання відповідного об'єднання, потребують додаткового регулювання питання правонаступництва тощо.

З урахуванням зазначеного можна зробити висновок, що процедурні питання об'єднання територіальних громад, безумовно, потребують додаткового врегулювання. Проекти законів, розроблені на даний час, не містять належного правового регулювання відповідних питань та, у цілому, спрямовані на надання державним органам домінуючого значення у відповідних питаннях, а тому потребують доопрацювання. Вважаємо, що при цьому необхідно врахувати пропозиції органів місцевого самоврядування.

**Кулі К. К.**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
асистент кафедри конституційного права*

## **ПОЛОЖЕННЯ ПРО СОЦІАЛЬНЕ ЗАМОВЛЕННЯ В МІСТІ ОДЕСІ ТА В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА**

Поряд із державним рівнем правового регулювання механізму соціального замовлення, який передбачає нормативно-правові засади для впровадження механізму соціального замовлення, розташованих в Конституції України, законах України, постановах Кабінету Міністрів України, указах Президента України, існує ще і локальний рівень, тобто соціальне замовлення регламентується актами локального регулювання, а саме Положеннями про соціальне замовлення в регіонах України.

Пропонуємо зробити порівняльно-правову характеристику Положення про соціальне замовлення в м. Одесі та Положення про соціальне замовлення в Одеській області, виділити їх переваги та недоліки.

Перше Положення про соціальне замовлення з'явилося у 2000 році в м. Одесі, тобто з цього моменту механізм соціального замовлення як організаційно-правова інновація в системі місцевого самоврядування почав впроваджуватися у практику роботи Одеської

міської ради. У період з 2000-2012 роки були внесені три рази зміни до цього Положення (2002р., 2006р., 2009р.), а у 2011 році воно було прийнято у новій редакції.

Поступово, беручи приклад Одеси, Положення про соціальне замовлення приймалися в інших регіонах України. В принципі, тексти цих положень є тотожними Положенню про соціальне замовлення в м. Одесі, але є певні розбіжності, які, скоріше всього, є їх недоліками, ніж перевагами.

Так, аналізуючи Положення про соціальне замовлення в Одеській області (яке було прийнято у 2011 році) представляється, що певні його пункти мають протиріччя щодо інших.

Так, в Розділі I визначається, що суб'єктами, відповідальними за розв'язання соціальної проблеми є органи місцевого самоврядування, наділені територіальною громадою або державою відповідною компетенцією та ресурсами для розв'язання соціальної проблеми; під замовником соціального замовлення розуміється орган місцевого самоврядування, уповноважений суб'єктом, відповідальним за розв'язання соціальної проблеми, бути стороною у соціальному контракті та виконувати функції замовника у процесі реалізації соціального замовлення.

У підрозділі 2.4. передбачається визначення і призначення суб'єктами, відповідальними за розв'язання соціальних проблем, замовників соціальних замовлень, якими на обласному рівні можуть бути управління і служби Одеської обласної державної адміністрації відповідного профілю діяльності, на районному рівні або на рівні органів місцевого самоврядування – відповідні райдержадміністрації та органи місцевого самоврядування.

Виходячи з першого розділу, суб'єктами, відповідальними за розв'язання соціальних проблем та замовниками соціального замовлення є тільки органи місцевого самоврядування. Аналізуючи підрозділ 2.4, замовниками, яких в свою чергу призначають, суб'єкти, відповідальні за розв'язання соціальних проблем, є органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, тобто по-перше, підрозділ 2.4 суперечить розділу I в частині визначення замовників соціального замовлення і по-друге, коло замовників соціального замовлення у підрозділі 2.4 є ширшим за коло суб'єктів, відповідальних за розв'язання соціальних проблем у розділі I.

На відміну від цього, Положення про соціальне замовлення в м. Одесі чітко визначає, що суб'єктами, відповідальними за розв'язання соціальних проблем є органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, наділені територіальною громадою або державою відповідною компетенцією та ресурсами для розв'язання соціальної проблеми. В свою чергу, замовниками соціального замовлення виступають органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, уповноважені суб'єктами, відповідальними за розв'язання соціальних проблем, бути замовником соціального замовлення – стороною у соціальному контракті.

Продовжуючи порівняльну характеристику, стає очевидним, що в Положенні про соціальне замовлення в Одеській області відсутня окрема норма про рівні застосування механізму соціального замовлення, хоча у підрозділі 2.4 говориться про обласний, районний та рівень органів місцевого самоврядування реалізації соціального замовлення. Положення про соціальне замовлення в м. Одесі містить окремий пункт 1.6, де визна-

чає три рівні застосування механізму соціального замовлення, але третій рівень (представляється, що це може бути районний рівень) у цьому пункті відсутній (що також є недоліком), тобто перелік містить міський рівень застосування механізму соціального замовлення та рівень органу самоорганізації населення.

Процедура розробки цільових соціальних програм та проектів соціального замовлення також відрізняється у зазначених положеннях. Так, Положення про соціальне замовлення в Одеській області передбачає два шляхи розробки цільових соціальних програм та проектів соціального замовлення: розроблення програм і проектів самими громадськими та благодійними організаціями, з наданням авторам цих програм і проектів, що перемогли, права їхньої реалізації як виконавцям соціального замовлення та попередню розробку цільових соціальних програм і соціальних проектів головними розпорядниками бюджетних коштів або на їх замовлення сторонніми організаціями з подальшим визначенням на конкурсній основі виконавців цих програм і проектів з числа громадських та благодійних організацій. На відміну від цього, Положення про соціальне замовлення в м. Одесі регламентує єдиний шлях, а саме, щорічне прийняття Одеською міською радою Програми вирішення пріоритетних соціальних проблем міста Одеси з використанням механізму соціального замовлення як складову частину комплексної програми соціального та культурного розвитку міста.

**Назарко А. Т.**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
асистент кафедри конституційного права*

## **МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ ВЕЛИКИМИ УРБАНІЗОВАНИМИ ТЕРИТОРІЯМИ**

На сучасному етапі українського державотворення проблема адміністративно-територіального устрою є вельми актуальною. В результаті системного аналізу наукових праць, законодавчої та нормативно-правової бази наявною є відсутність єдиного теоретичного підходу до визначення моделі управління великими містами та містами зі спеціальним статусом, не враховані особливості здійснення місцевого самоврядування та виконавчої влади в них. Ще одним аспектом, що представляє інтерес в контексті проблем управління українських міст, є функціонування великих міст, які не лише мають муніципальний статус, але і є крупнішою територіальною структурою (зокрема, в Україні – міста із спеціальним статусом). Більшість дослідників розглядають дворівневу муніципальну структуру як найбільш пристосовану до вирішення завдань міського управління, як таку, що дозволяє поєднувати ефективність і демократію. Можна було б передбачити, що саме даний підхід найбільш розповсюджений в практиці управління крупними містами. Проте таке припущення виявляється невірним. Повноцінна дворівнева модель використовувалася досить рідко, але навіть там, де вона була впроваджена в повному об'ємі, подібна система управління виявилася вельми нестабільною.